

IK BEN JAHWEH EN ER IS GEEN ANDER¹ *Over Zijn almacht*

JESAJA 44:28-45:7

- ²⁸ Wat Ik zeg aan Kores, Mijn herder: +geheel mijn wens zal hij volbrengen!
Wat Ik zeg aan Jeruzalem: het zal gebouwd worden!
en wat Ik zeg aan het tempelhuis: het zal gegrondvest worden!
- ⁰¹ Zo zegt *Jahweh* tot Zijn gezalfde, tot Kores,
die Ik sterk heb doen worden aan zijn rechterhand om natiën neer te werpen:
+lendenen van koningen zal Ik ontgordelen
om voor zijn aangezicht deuren te openen
en poorten zullen niet worden toegesloten.
- ⁰² Ik, Ik zal voor jouw aangezicht uitgaan.
+Bergen^{LXX} zal Ik vlakmaken,
bronzen deuren zal Ik stukbreken
en ijzeren grendels kapotslaan.
- ⁰³ En Ik, Ik gaf aan jou schatten van duisternis
en verborgen bergplaatsen zal Ik openen^{LXX},
opdat jij weet dat Ik het ben, *Jahweh* Die jou roept bij jouw naam,
Ik de *Elohee* van Israël!
- ⁰⁴ Aangaande Mijn slaaf Jakob en Israël, Mijn uitgekozene:
Ik roep jou bij jouw naam, Ik geef jou een aanspreektitel
en toch ken jij Mij niet.
- ⁰⁵ Ik *ben Jahweh* en er is geen ander; naast Mij geen *Elohim*.
Ik omgord jou en toch ken jij Mij niet.
- ⁰⁶ Dat zij dit toch weten,
vanaf het rijzen van de zon en vanaf het westen,
dat er absoluut geen naast Mij is:
Ik ben *Jahweh* en er is geen ander!
- ⁰⁷ Vormer van licht en Schepper van duisternis,
Maker van goed en Schepper van kwaad:
Ik, *Jahweh*, maak dit alles!
- ⁰⁸ Druipt hemelen van boven af
en de wolken regenen gerechtigheid neer;
het land opent zich en brengt redding voort;
en het zal ermee tezamen gerechtigheid voortbrengen.
Ik, *Jahweh*, Ik heb het geschapen!
- ⁰⁹ Oei, zou het twisten met Zijn Vormer,
handwerk van grond met zijn handwerksman?
Zal klei tegen zijn vormer zeggen: 'Wat maak je?'
En jouw werkstuk: 'Er zijn geen handen aan hem?'

VOORWOORD

Deze woorden van *Jahweh*, gesproken bij monde van de profeet Jesaja, zijn in alle opzichten nadere studie waard. Jesaja kreeg van *Jahweh* – in de Septuaginta als *Kurios* aangeduid - een blik in de toekomst. Later mocht de apostel Paulus, óók van de *Kurios*, nog veel verder in de toekomst kijken. Wat Jesaja in 45:23-24 schreef, vinden wij bij Paulus in Romeinen 14:11 terug en ook nog eens in Filippenzen 2:10-11. Daaruit blijkt dat het om een boodschap gaat die niet uitsluitend voor Israël bestemd is, maar de ganse schepping aangaat. Paulus mocht echter het totale einddoel zien: God alles in allen (1 Korintiërs 15:28). Moge deze Schriftstudie dienen tot opbouw van de uitgeroepen gemeente in een tijd die grote zorgen baart. Moge deze studie ook dienen ter bemoediging en vertroosting van de uitgeroepen gemeente en elk lid afzonderlijk, omdat de Schrift, ook hier, vast vertrouwen geeft op God, de Vader, en Zijn Zoon, Christus Jezus, onze *Kurios*!

¹ © Alfred E. Dekker, Rotterdam, 10 december 2016. Bijbelteksten zijn volgens de concordante methode vertaald.

DE BOODSCHAP VAN JESAJA 45:5

Voor een wereld die steeds verder van God vervreemd raakt en waarin de natiën niet Hem maar dictatoren op de troon hebben zitten, heeft dit gedeelte uit de boekrol van Jesaja een niet mis te verstane boodschap: niet de mens heeft het voor het zeggen, maar *Jahweh* en geen enkele andere *Elohim*!

Onze Heer en Redder had Zelf al voorgezegd wat er in de eindtijd zou gebeuren (Matteüs 24:4-44). Dat heeft Hij ook veel eerder gedaan, bij monde van de profeten, toen Hij nog als *Jahweh* in de vorm van God was. Later zou Hij dat bij monde van de apostelen opnieuw doen. Niemand zal Hem ooit kunnen verwijten niet tijdig gewaarschuwd te zijn! Die profetieën hebben betrekking op de aardse bediening van Israël en raken ons slechts daar waar de apostel Paulus ons waarschuwt, bijvoorbeeld in 1 Timoteüs 4:1-3 en 2 Timoteüs 3:1-8. Dan gaat het nog om voortekenen, waaronder de leden van de uitgeroepen gemeente die het lichaam van Christus is nog zullen zuchten.

Wij hebben echter een geheel andere bestemming: de plaats die voor ons al gereserveerd is te midden van de hemelingen (Efeziërs 2:4-7). Dat bepaalt de richting van onze blik en oplettendheid: “zoekt wat boven is, waar Christus is, aan Gods rechterhand zittend. Weest bedacht op wat boven is, niet op wat op de aarde is, want jullie stierven en jullie leven is verborgen met de Christus in God” (Kolossenzen 3:1-3).

Daarom kan Paulus aan de door verdrukking verontruste Tessalonicenzen schrijven: “Maar betreffende de tijden en de era’s, broeders, hebben jullie het niet nodig, dat aan jullie geschreven wordt, want zelf weten jullie precies, dat de dag van de Heer zo komt: als een dief in de nacht. maar wanneer zij zouden zeggen: vrede en zekerheid dan is onvermoed voor hen totale ineenstorting aanstaande, evenals smart de zwangere en in geen geval zouden zij ontsnappen. Maar jullie, broeders, zijn niet in duisternis, opdat de dag jullie als een dief grijpt, want jullie allen zijn zonen van het licht en zonen van de dag; wij zijn niet van de nacht noch van de duisternis” (1 Tessalonicenzen 5:1-5).

De wereld ziet uit naar een verlosser en zal menen die in de antichristus gevonden te hebben. Dan zal men later tot de gruwelijke ontdekking te komen dat deze de ergste is van alle dictatoren uit de geschiedenis, dat hij slechts op zelfverheffing tot godheid uit is en heerst ten koste van vele, vele slachtoffers. De mensheid heeft *niets* geleerd van haar verleden en ervaringen met dictatoren, die stuk voor stuk hun volk gewetenloos te gronde hebben gericht als zij hun macht dreigden te verliezen.

Jesaja vestigt echter, als de mond van God, de aandacht op Hem, van Wie werkelijk heil te verwachten is, juist omdat Hij de Schepper van *alles* is en juist daardoor *alles en iedereen* werkelijk in Zijn almachtige hand heeft. De Perzische vorst Kores had waarschijnlijk geen benul van de sturende hand van *Jahweh*, maar kon toch niet anders besluiten dan waartoe *Jahweh* hem aanzette. Daarvan wordt ook in de boeken 2 Kronieken, Ezra en Daniël verslag gedaan. Het is zoals het in Spreuken 21:1 geschreven staat: “Als kanalen met water is het hart van een koning in de hand van *Jahweh*: naar alle richtingen toe die Hij wil, laat Hij het lopen.” Ooit zal aan iedereen duidelijk worden hoe waar dit is.

Wij zien met lede ogen de wereld in alle opzichten en op alle gebieden kapot gaan. Wij zien nieuwe dictatoren, regeringen en autocraten opkomen die door de geest van de antichristus geleid worden. Zij maken daarbij schaamteloos gebruik van de leugen dat “het volk zichzelf regeert”, door wat “democratie” heet. Zelfs de natuur laat zich in onze tijd niet onbetuigd, met alle rampen van dien. Wij echter mogen door de boodschap van onder meer Jesaja 45:5 door al die duisternis heen zien naar het licht van een almachtige God Die *alles* in Zijn hand heeft, *alles* op de juiste plaats brengt en door Christus Jezus, onze *Kurios*, op onstuitbare wijze en met vaste hand Zijn plan der eonen volvoert.

De heerlijke uitkomst daarvan kennen wij: uiteindelijk zal in de naam van Jezus alle knie buigen van de hemelingen en van hen die op aarde en van hen die onder de aarde zijn, dan zal alle tong van harte belijden: “*Kurios* is Jezus Christus, tot verheerlijking van God, de Vader!” (Filippenzen 2:10-11). Daarna komt de ultieme afsluiting: God alles in allen! (1 Korintiërs 15:28).

“Hem, de alleen wijze God,
zij door Christus Jezus de heerlijkheid
tot in de eon van de eonen! Amen!”
(Romeinen 16:27).

DE PROFEET JESAJA

Jesaja schrijft in schitterend, bijna poëtisch Hebreeuws, met woorden die overduidelijk door Gods geest geademd zijn en zo door de mond van deze profeet gesproken. Men rekent de boekrol van Jesaja tot de wereldliteratuur.

De profeet is actief geweest in de dagen van Uzzia, Jotam, Achaz en Jechizkia, koningen van Juda (Jesaja 1:1). Hoewel in de vakliteratuur geen eenstemmigheid te vinden is over de desbetreffende jaren, kan worden aangenomen dat Jesaja in de zevende eeuw vóór het begin van onze jaartelling, in een periode van ongeveer 60 jaren geprofeteerd heeft en dus een hoge leeftijd bereikt moet hebben.

Een tijdgenoot van Jesaja en als profeet onder dezelfde koningen actief was Hosea. Hosea profeteerde voornamelijk over het toenmalige noordelijke rijk, Israël, net als de uit Juda afkomstige Amos. Tijdgenoot Micha profeteerde onder Jotam, Achaz en Jechizkia, dus pas na koning Uzzia. Zowel hij als Jesaja keerden zich tegen de verrotting binnen het volk Israël en voorzagen de onvermijdelijke ondergang die wij nu kennen als de Babylonische ballingschap. Voor Jesaja moet in zijn jonge jaren, in de dagen van Uzzia, de profeet Amos geen onbekende zijn geweest.

In de vakliteratuur doet sinds onze achttiende eeuw de opvatting de ronde dat onder de naam Jesaja ten minste drie profeten hun bijdrage aan deze boekrol geleverd zouden hebben. De hoofdstukken 1-39 zouden van Jesaja zelf afkomstig zijn, geschreven vóór de Babylonische ballingschap, maar de hoofdstukken 40-55 van een "Deutero-Jesaja", geschreven tijdens de Babylonische ballingschap, en de hoofdstukken 56-66 van één of meer andere profeten, geschreven na de ballingschap. Daarvoor wordt als voornaamste argument aangevoerd dat Jesaja onmogelijk de naam van Kores had kunnen noemen toen deze bijlange na niet in beeld was. Men negeert dus de eerste regels van de boekrol waarin duidelijk staat dat het *Jahweh* is die spreekt (Jesaja 1:2). Het zal duidelijk zijn dat dergelijke opvattingen uit de koker komen van mensen die niet kunnen geloven dat een profeet door God geademde woorden spreekt en derhalve veel verder mag zien dan de neus van mensen lang is. De gehele Schrift, van Genesis tot Openbaring, is door God geademd (*theopneustos*) en vormt daarom per definitie een eenheid (2 Timotheüs 3:16). Petrus stelt nadrukkelijk: "want niet door de wil van een mens werd ooit een profetie gedragen, maar door heilige geest gedragen spraken Gods heilige mensen" (2 Petrus 1:21).

De naam Jesaja, in het Hebreeuws *Jesaja'áhoe* (ישעייהו), betekent "Redding-*Jahweh*". Zijn naam is juist zo welgekozen, omdat de profeet duidelijk de komst voorzag van Hem Die ook wij, afkomstig uit de natiën, als onze Heer en Redder hebben mogen kennen: Jezus (*Iêsous* - Ἰησοῦς; *Jeeshóea* - ישוע), de Christus (*Christos* – Χριστός; *Mashíach* – משיח). Jesaja en Jezus hebben in hun Hebreeuwse naam dezelfde woordstam gemeen: *jashá'* (ישע), "redden".

TEKSTVERBAND EN SAMENVATTING

Jesaja 45 is ingebed tussen 43:11 – "Ik, Ik ben *Jahweh*! En naast Mij is er géén Redder" – en 45:21 – "Ik ben *Jahweh*! En er is geen ander, geen *Elohim* buiten Mij: Een rechtvaardige *El* en een Redder is er geen behalve Ik!" Zo luidt het ook in Deuteronomium 4:35 en 39 en in Jesaja 45:5, 6, 14, 18 en 46:9. Noch Israël, noch de overige mensheid kan buiten Hem om. Wie niet beseft dat het uitsluitend God is Die redt, zal geen vruchten van de heilige geest afwerpen, maar van het vlees, omdat hij gelooft in de leugens die kwalijke geesten influisteren (1 Timoteüs 4:1). Er is geen middenweg!

Jesaja 44:28-45:9 valt in het gedeelte van 40:12-66:24 waarin *Jahweh* bij monde van de profeet indringende uitspraken doet in de vorm van vermaningen, beloften en troost. In alle gevallen opent Hij daarin voor Zijn volk ongekende perspectieven. Wij kunnen het voorliggende Schriftgedeelte als volgt samenvatten:

44:28-45:03	Kores als werktuig van <i>Jahweh</i>
45:04	<i>Jahweh</i> , de <i>Elohim</i> van Israël
45:05-06	<i>Jahweh</i> , de enige <i>Elohim</i>
45:07-08	<i>Jahweh</i> is Schepper, Vormer, Maker van alles
45:09	<i>Jahweh</i> is soeverein

JAHWEH, ELOHEE EN ELOHIM²

De waarheden die eerst door Paulus bekendgemaakt zijn (lees vooral Kolossenzen 1:15-17) en later door Johannes, maken helder hoe wij de rol van *Elohim* en *Jahweh* in de Hebreeuwse Schrift moeten verstaan. Het verdiept de betekenis van Jesaja's profetieën als voorbereiding op en als achtergrond van wat Paulus ons later mocht onthullen!

Het is belangrijk in te zien dat *Jahweh* een *naam* is. In Openbaring 1:8 staat de betekenis van die naam: "Hij Die is en Die was en Die komt" – heden, verleden en toekomst in Eén. Daarentegen is *Elohim* een *functie*, namelijk van het alles op zijn bestemde plaats zetten met als einddoel "God alles in allen" (1 Korintiërs 15:28). God houdt Zich daartoe aan Zijn "voornemen van de eonen, dat Hij uitvoert in Christus Jezus, onze Heer" (Efeziërs 3:11). In die zin is God almachtig, d.i. onstuitbaar, onbeperkt en uiterst doelgericht in macht. Hij is Degene Die alles op de juiste plaats terecht doet komen en alles aan Zich onderschikt via onze Heer en Redder, Jezus Christus!

Hieronder is aangegeven hoe de Hebreeuwse en Griekse aanduidingen van God en Zijn Zoon luiden, hoe zij in deze studie zijn weergegeven en welke letterlijke betekenis zij hebben:

<i>Ei</i>	אל	Plaatsers (Hij Die alles op de juiste plaats zet, overeenkomstig Zijn plan der eonen) en Onderschikker (Hij Die daartoe onderschikt) – in persoon optredend	ΘΕΟΣ	<i>Theos</i>
<i>Elohee</i>	אלוהי	Hij Die Zich als Plaatsers en Onderschikker openbaart (de Zoon).	ΘΕΟΣ	<i>Theos</i>
<i>Elohim</i>	אלהים	De Plaatsenden en als zodanig Onderschikkenden tezamen: de eenheid die Vader en Zoon vormen.	ΘΕΟΣ	<i>Theos</i>
<i>Jahweh</i>	יהוה	Hij Die is en Die was en Die komt (1 ^e - de Zoon in de vorm Gods en 2 ^e - later geopenbaard in Zijn hoedanigheid van opgestane en verheerlijkte Heer).	ΚΥΡΙΟΣ	<i>Kurios</i>

Het is van cruciaal belang zich hiervan bewust te zijn bij het lezen van de Schrift, omdat men anders niet de sporen onderscheidt waarlangs Hij Zijn weg gaat met de mensheid in het algemeen en met Israël en de uitgeroepen gemeente in het bijzonder!

Elohim

God, de *Elohim*, in de Griekse Schrift *Theos*, is de onverbreekelijke eenheid van de onzichtbare Vader en de Zoon nog in Zijn "vorm van God" (Filippenzen 2:6), Degene Die wij als Schepper kennen. *Elohim* is een Hebreeuwse meervoudsvorm die een tweetal aanduidt, tenzij de context uitwijst dat het om meer dan twee gaat. Het is zoals de Joden met hart en ziel belijden: "Hoor, Israël, *Jahweh*, onze *Elohim*, *Jahweh* is één!" (Deuteronomium 6:4). De Vader is als geest (Johannes 4:24) en niemand dan alleen de Zoon heeft Hem gezien (Johannes 6:46). Hij Die volgens de Hebreeuwse Schrift aan stervelingen verschijnt en met hen spreekt, wandelt, communiceert, kan dus geen ander zijn dan de Zoon in de vorm van God.

Jahweh

Jahweh, in de Septuaginta vrijwel overal met *Kurios* vertaald en als zodanig ook in onze Griekse Schrift te vinden, is feitelijk de naam van Hem Die Zich, vóór Zijn vleeswording, nog in de "vorm van God" liet zien. Zoals hiervóór reeds aangehaald - De Vader is als geest (Johannes 4:24) en niemand dan alleen de Zoon heeft Hem gezien (Johannes 6:46) – is de Vader niet waarneembaar. Hij liet Zich echter door de Eerste Die Hij verwekte – en Die wij later als Jezus Christus zouden leren kennen – zien en horen. Wanneer in de Hebreeuwse Schrift staat dat God spreekt en wandelt met Adam, Abraham, Mozes en nog vele anderen, is het onze *Kurios* in Zijn vorm Gods.

In Genesis 17:1 stelt *Jahweh* Zich aan Abram voor met de woorden: "Ik ben *Ei*, de Almachtige". In Exodus 6:1b-2 stelt *Jahweh* Zich aan Mozes voor in nóg duidelijker bewoordingen: "Ik ben *Jahweh* en Ik verscheen aan Abraham en aan Izaäk en aan Jacob in *Ei*, de Almachtige." Daarom kon later de schrijver van de Hebreeënbrief vaststellen dat Mozes standvastig bleef "als ziende de Onzienlijke" (Hebreeën 11:27). *Jahweh* is het beeld van de onzichtbare God, de Vader.

De profeet Micha, in 5:1, maakte het "vóór-bestaan" van onze *Kurios* nóg duidelijker: "Zijn uittrekken was van oudsher, vanaf eonische dagen" en voorzegde de plaats waar Jezus geboren zou worden, Bethlehem. Micha deed echter niet alleen deze voorzegging, maar onthulde ook dat de Heer al eerder

² Zie ook de Bijbelstudie "Beelden van God" (Rotterdam, 07-08-2015) en "The Incommunicable Name" van A.E.Knoch (Concordant Publishing Concern, Unsearchable Riches 1934, Vol. XXV, p. 111 en volgende).

uitgetrokken is door meermalen aan bijvoorbeeld Adam, Abraham en Mozes te verschijnen.

Wanneer wij nu de Schrift met deze kennis in het achterhoofd bestuderen, kunnen wij ons enigszins voorstellen welke enorme draagwijdte de gewaarwording van het huis van David en van de inwoners van Jeruzalem zal zijn als de profetie van Zacharia in vervulling gaat (12:10): "... zij zullen Hemzelf aanschouwen, die zij doorstoken hebben". Dan zal hen de hevige emoties overvallen die zij zouden hebben als het om een enige zoon en eerstgeborene ging. En onze Heer Jezus Christus is inderdaad de Zoon van Gods liefde en Zijn Eerstgeborene ...!

VERSGEWIJZE TOELICHTING

28 Kores

Jesaja profeteerde de ballingschap van het Joodse volk en ook zijn bevrijding. Meer dan honderd jaar tevoren noemde hij de naam van de bevrijder: Kores. Hij noemde ook een der namen van onze Heer en Redder, Immanuel (Jesaja 7:14; Matteüs 1:23), Die pas eeuwen later uit Mirjam geboren zou worden. Zo'n voorzegging is alleen waar en mogelijk, indien de profeet als de mond van God spreekt. Hoe dat werkt, is onder andere in Exodus 4:14-16 te lezen. Wie de voorzegging van de naam Kores in twijfel trekt, zal ook de voorzeggingen omtrent onze Heer in twijfel trekken.

Het imperium van Kores strekte zich uit van Egypte, Griekenland, Cyprus en Asia aan de Middellandse Zee tot aan de Indische Oceaan en van Ethiopië tot aan de Zwarte Zee. Xenophon gaf in zijn eerste boek een lijst van door Kores onderworpen volken, waaronder Syriërs, Assyriërs, Arabieren, Cappadociërs, Phrygiërs, Lydiërs, Feniciërs, Babyloniërs en Indiërs. Volgens de Griekse historicus Herodotus veroverde Kores Babylon door het waterniveau van de Eufraat zover te verlagen dat zijn leger erdoorheen kon marcheren om vervolgens door de onbewaakte en openstaande poorten - het werk van *Jahweh* - de stad in te nemen.

Kores, Mijn herder

Het is *Jahweh* Die deze vorst zo aanduidt. Een herder hoedt de kudde, houdt de dieren bijeen en beschermt hen. Wanneer Kores niet als herder had gefunctioneerd, zouden de gedeporteerde leden van de stammen Juda (Jozua 15:1), Benjamin (Jozua 18:11) en Simeon (Jozua 19:1) nooit tezamen hebben kunnen terugkeren naar het land en de stad die God hun had toebedeeld.

Jeruzalem en de Tempel

Het is met Jeruzalem en de Tempel gegaan zoals *Jahweh* door de mond van Jesaja vele jaren eerder voorgezegd had. De naam Nehemia is verbonden aan de herbouw van eerst de muren en poorten en later van de verwoeste Jeruzalem zelf (Nehemia 2:1-6). De naam Ezra is verbonden aan het herbouw van de verwoeste Tempel (Ezra 1:1-6).

01 Kores, Mijn gezalfde

Het is uniek dat een koning die nog moet komen nu al met name genoemd wordt, door *Jahweh* als "Zijn herder" aangeduid wordt en als klap op de vuurpijl ook "Zijn gezalfde" genoemd wordt. In dat verband moeten wij ons realiseren dat in het oude Israël, naast priesters en profeten, ook koningen in opdracht van *Jahweh* hun functie door zalving ontvingen. Dat is precies wat hier benadrukt wordt: het is *Jahweh* die Kores Zijn gezalfde noemt en dus als koning gewild heeft! Later zou Daniël in een loflied aan de *Elohee* van zijn vaderen zeggen (2:21): "Hij, Hij verandert era's en tijden^{LXX}, Hij doet koningen verdwijnen en doet koningen opstaan". Meestal zijn het de Joodse koningen die gezalfd worden, maar klaarblijkelijk kan het ook een heidense koning zijn. Zo kreeg eerder de profeet Elia van *Jahweh* opdracht om Hazaël tot koning over Aram te zalven (1 Koningen 20:15).

Het is de almacht van God die de gebeurtenissen in de loop van de eonen en in de era's voorziet en bepaalt, ook al zou het gros van de mensheid daarvan geen enkel besef hebben. Het is voor ons in onze roerige en steeds donkerder wordende tijden een troost te weten dat God, onze Vader, door onze *Kurios*, Christus Jezus, alles, dus ook "koningen", in Zijn hand heeft en alles volgens Zijn plan doet verlopen.

lendenen van koningen zal Ik ontgordelen

Het is *Jahweh* die Kores een sterke rechter hand ofwel macht geeft. Hij is het die Kores in staat stelt om natiën te onderwerpen en hun koningen te ontgordelen ofwel te ontwapenen. Er wordt geen pijl geschoten, geen zwaard getrokken, geen speer geworpen buiten medeweten van *Jahweh* om: ook alle militaire acties heeft Hij in Zijn hand.

02 **Ik, Ik zal voor jouw aangezicht uitgaan**

De profetie die in de verzen 1 en 2 wordt gedaan, ligt geheel in het verlengde van wat *Jahweh* in vers 1 heeft gezegd: voor Kores zal niets en niemand een belemmering vormen om natiën en hun koningen aan zich te onderwerpen. Kores zal daartoe niet op eigen kracht in staat zijn, maar *Jahweh* gaat voor zijn aangezicht uit. Wanneer Kores met een veldheersblik het gebied en de steden overziet die hij wil veroveren, zou hij dus de hand van *Jahweh* moeten zien. Volgens 2 Kronieken 36:23 en Ezra 1:2 erkende Kores dit: “Zo zegt Kores, koning van Perzië, alle koninkrijken van de aarde heeft *Jahweh*, de *Elohee* van de hemelen, aan mij gegeven”. Daarom faciliteerde hij ook de herbouw van de Tempel en gaf de daaruit geroofde voorwerpen weer terug (Ezra 1:7). Volgens historici geldt Kores voor wat betreft de religies van de onderworpen volken als één der meest tolerante heersers van de Oudheid.

bronzen deuren zal Ik stukbreken en ijzeren grendels kapotslaan

In gelijke bewoordingen zegt God dit ook in Psalm 107:16, een “bevrijdingspsalm”. Het is de moeite waard deze psalm te lezen, want daarin wordt precies beschreven wat de Israëlieten doormaakten tijdens perioden van verdrukking en uitredding. Het is niet ondenkbaar dat de Joden, aan het einde van WO II, eenmaal bevrijd uit de gruwel van de concentratiekampen, deze psalm met hart en ziel beaamd hebben. Uit Handelingen 12:10 blijkt dat ook de gevangenispoort van metaal was, in dit geval van ijzer. Volgens Herodotus (1, 179) telde Babylon aan elk van zijn vier zijden vijftientig massief bronzen poorten met bronzen kozijnen!

Een stadsmuur kan nóg zo sterk zijn, maar stelt niets voor als de poorten van kwetsbaar materiaal zijn gemaakt. “Bronzen deuren” - bestaande uit twee scharnierende delen – zijn niet vatbaar voor vuur, versplintering, en projectielen. Voor het geval er met een stormram op gebeukt zou worden, voorziet een ijzeren grendel in de nodige weerstand. Zo vormt de poort met de muur een solide geheel. Niets is echter bestand tegen de kracht van *Jahweh*, ook zulke verdedigingswerken niet. Hier belooft *Jahweh* aan Kores dat Hij hem hierbij zal helpen.

03 **En Ik, Ik gaf aan jou schatten van duisternis en verborgen bergplaatsen zal Ik openen**^{LXX},

Het is een pijnlijk, zo niet godslasterlijk misverstand te denken dat God een heidens koning zou trakteren met zaken die in de krochten van het rijk der duisternis thuishoren. Het gaat hier om schatkamers die, zoals ook heden te dage, hermetisch afgesloten zijn en waarin geen straaltje zonlicht kan doordringen. In die duistere, verborgen en meestal ondergrondse ruimten werden voorwerpen van edelmetaal, juwelen en edelstenen bewaard. Schatkamers waren destijds ook de opslagplaatsen voor olie, wijn, levensmiddelen en specerijen. Ook dit soort kluizen kunnen de kracht van *Jahweh*, van Wie immers de gehele aarde is, niet weerstaan en moeten hun schatten aan het daglicht prijsgeven – in dit geval aan Kores.

Zo voorzag *Jahweh* Kores van de middelen om zijn veldtochten te financieren en zijn rijk te regeren. Volgens Plinius de Oudere in zijn *Naturalis Historia* (33:3) nam Kores bij zijn veroveringen 54.000 pond aan goud (ca. € 150 miljoen), naast gouden vaten en 500.000 talenten aan zilver (ca. € 15 miljoen) en de 15 talenten zware kelk van Semiramis (ca. € 19 miljoen) in beslag.³

opdat jij weet dat Ik het ben, Jahweh Die jou roept bij jouw naam, Ik de Elohee van Israël!

Het is om die erkenning dat *Jahweh*, de *Elohee* van Israël dit doet! Dat wordt door de mens maar al te vaak miskend, ingefluisterd door de Tegenstander, die vanaf den beginne steeds met dezelfde leugen komt van: “niet alles geloven wat God zegt”. Eva was zijn eerste slachtoffer (Genesis 3:1-5). De mens heeft aanhoudend *Jahweh* gekleineerd en geschoffeerd op een wijze zoals de apostel Paulus beschreef, namelijk door “de heerlijkheid van de onverderfelijke God te veranderen in de gelijkenis met een beeld van een bederfelijk mens, van geveugelden, van viervoeters en van reptielen” (Romeinen 1:23). Zoals echter hiervoor, bij vers 2a, al opgemerkt, heeft Kores inderdaad geweten Wie hem bij zijn naam geroepen heeft.

04 **Aangaande Mijn slaaf Jakob en Israël, Mijn uitgekozene: Ik roep jou bij jouw naam, Ik geef jou een aanspreektitel en toch ken jij Mij niet**

Net zo goed als Kores een uitgekozene was, is ook Israël dat. *Jahweh* geeft hier aan hoe schril het contrast tussen beiden is: terwijl Kores tot erkenning van *Jahweh* komt, heeft Israël zich blijkbaar van Hem afgekeerd en zelfs zó ver dat Hij moet constateren “en toch ken jij Mij niet”! Jesaja moest dus al voorzien hoe Israël, Gods oogappel (Deuteronomium 32:9-10), van Hem vervreemd was, hoewel *Jahweh* het 70 jaar lang in den vreemde beschut had!

³ De bedragen zijn zeer grove schattingen en slechts bedoeld om een indruk te geven van de omvang van de buit die zéker voor die dagen ontzagwekkend groot geweest moet zijn.

Het uitgekozen volk kreeg van *Jahweh*, door tussenkomst van aartsvader Jakob, de naam Israëel (Genesis 32:28 en 35:10). Jakob wist als geen ander hoe God hem door alles heen geleid had. Op het stuk land dat hij na zijn weerzien met Esau van Hemor gekocht had, richtte hij een altaar op en noemde dat: “*El* is de *Elohee* van Israëel” (Deuteronomium 33:16-20). Door geloof geleid wees hij daarmee naar Hem Die wij eeuwen later als Gods Zoon, onze Heer, hebben mogen leren kennen. De verslagen van Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes laten zien dat Israëel Hem, het vleesgeworden Woord, toen ook al niet gekend heeft. Niet voor niets constateerde *Jahweh* al vroeg dat het “een volk hard van nek” was (o.a. in Exodus 32:9 en Deuteronomium 9:6).

05 **Ik ben *Jahweh* en er is geen ander; naast Mij geen *Elohim***

Gods uitspraak in Jesaja 45:5 rekt af met filosofieën zoals atheïsme (er is geen God), polytheïsme (er zijn vele goden) en agnosticisme (men kan niet weten of er een God bestaat). De uitspraak “Ik ben *Jahweh*” loopt als een scharlaken draad door de gehele Thora en wordt daarna bij Jesaja nog het meest gezegd. Het duidt de God aan die Zijn volk uit ellende heeft uitgeleid en gered.

Het is Gods Zoon, nog in de vorm van God, samen met de Vader één in de functie van *Elohim* Die Zich hier zo uitdrukkelijk presenteert. Er is geen enkele andere macht, kracht of entiteit in het ganse universum die met *Jahweh* vergelijkbaar is, laat staan dezelfde positie als *Elohim* heeft. *Jahweh* qua naam en *Elohim* qua functie zijn uniek en nemen de hoogst denkbare positie in. “Hoor, Israëel, *Jahweh*, onze *Elohim*, *Jahweh* is één!” (Deuteronomium 6:4). Het is zoals het in vers 6 staat: “Dat zij dit toch weten, vanaf het rijzen van de zon en vanaf het westen, dat er absoluut geen naast Mij is: Ik ben *Jahweh* en er is geen ander!”

De Hebreeuwse Schrift staat vol getuigenissen van wat Gods rechter(hand) vermag. Ook de apostel Paulus getuigt van de onvoorstelbare heerlijkheid waarmee de Zoon aan de rechter van de Vader zit en heeft daarvan een glimp mogen zien.

Ik omgord jou en toch ken jij Mij niet.

Kores werd door *Jahweh* in staat gesteld om de lendenen van koningen te ontgordelen, van hun wapens te ontdoen en hen zo in zijn macht te krijgen. Hier zegt *Jahweh* dat het Israëel omgord heeft, voorzien heeft van middelen om strijd te voeren en weerbaar te zijn. Staaltjes daarvan zijn te vinden in bijvoorbeeld Jozua, Richteren en in beide rollen van Koningen. Klaarblijkelijk moest Israëel bij voorbaat nadrukkelijk hieraan herinnerd worden. Door zijn hardnekkigheid was het maar al te gauw ontevreden over zijn God, ondankbaar en ontrouw bovendien.

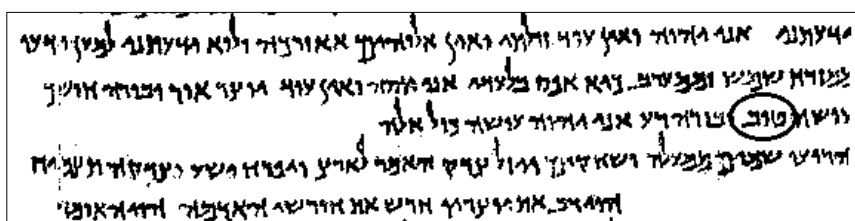
06 **Dat zij dit toch weten, vanaf het rijzen van de zon en vanaf het westen, dat er absoluut geen naast Mij is: Ik ben *Jahweh* en er is geen ander!**

Daarover is in de toelichting bij Jesaja 45:5 al het nodige opgemerkt. Het is evenwel belangrijk dat wij ons daarbij realiseren dat wie niet kan beamen wat God door Jesaja in 45:6-9 zegt, hij ook niet zal kunnen geloven dat God, de Vader, aan het einde van de eonen alles in allen zal zijn (1 Korintiërs 15:28), alles in allen werkt (1 Korintiërs 12:6) en het al in allen compleet maakt (Efeziërs 1:23). Bij dat laatste tekent A.E. Knoch aan: Israëel zal over de aarde regeren zoals de profeten voorgezegd hebben, maar de uitgeroepen gemeente die het lichaam van Christus is over de hemelingen. Zo worden beiden ingezet voor dat hoogste doel: God alles in allen.”

07 **Vormer van licht en Schepper van duisternis, Maker van goed en Schepper van kwaad: Ik, *Jahweh*, maak dit alles!**

De grondtekst

In de gangbare Bijbelvertalingen staat “heil” tegenover “onheil” (NBG-1951), “vrede” tegenover “kwaad” (Statenvertaling) of “vrede” tegenover “onheil” (Herziene Statenvertaling). Deze vertalingen baseren zich op een Hebreeuwse tekstvariant waarin *shalom* (שלום) tegenover *ra*’ (רע) staat. Dit laat zien hoe verschillend alleen al deze woorden in vertalingen uitgelegd zijn. Het Hebreeuws behoeft echter correctie, aangetoond door de tekst van de Dode Zeeerol van Jesaja. Daarin staat niet *shalom*, maar “goed” (טוב) en beantwoordt aan een soortgelijke tegenstelling als tussen “licht” en “duisternis”.

Deze rol van Jesaja dateert van de eerste eeuw vóór het begin van onze jaartelling, terwijl vóór de vondst van de Dode Zeerollen de oudste tekst, de masoretentekst, uit de 9^e eeuw van onze jaartelling dateerde. Daarom neemt men aan dat de tekst van de Dode Zeerol dichter bij de oorspronkelijke tekst van Jesaja staat.

Wat God hier bij monde van Jesaja onthult, ligt klaarblijkelijk bij vele gelovigen zwaar op de maag, getuige de maskerende vertalingen als bijvoorbeeld “onheil” voor wat er werkelijk staat: “kwaad”.

Scheppen, vormen, maken

- Van de 49 vindplaatsen van *bará* (בָּרָא), het Hebreeuwse woord dat wij met “scheppen” plegen te vertalen, komen er 20 in de boekrol van Jesaja voor. Daarom is het nuttig extra aandacht aan dit woord te besteden, zéker in verband met Jesaja 45:7! Woordstudie wijst uit dat dit woord niet betekent dat er iets uit niets geschapen wordt, maar dat uit iets bestaands iets nieuws gemaakt wordt. Dat blijkt al uit de eerste hoofdstukken van Genesis waar het over een *herscheping* gaat en niet over een universum dat zomaar uit de lucht is komen vallen. Wanneer de psalmist in 51:10 aan *Elohim* vraagt “een rein hart” te scheppen, moet hij immers al een hart gehad hebben, maar dan niet rein. “Scheppen” gaat samen met vernieuwen, zo staat het expliciet in Psalm 51:10, Psalm 104:30 en Jesaja 65:17, terwijl het impliciet uit alle overige vindplaatsen is af te leiden.
- Bij het onderzoek naar de inhoud van *bara* blijkt het nauw samen te hangen met het Hebreeuwse woord *jatsár* (יָצַר), “vormen” of “formeren”. Daarvan zal niemand kunnen beweren dat iets uit niets gevormd kan worden en dat strookt met wat de Schrift aangeeft. Het is juist Jesaja die *bara* en *jatsar*, zoals in 45:7, naast elkaar gebruikt (43:1, 43:7, 45:18).
- Waarom heet *Jahweh* “Vormer van licht”? “God is licht en er is absoluut geen enkele duisternis in Hem” (1 Johannes 1:5b). Paulus heeft als enige iets van het licht van God gezien en werd blind, omdat zijn ogen de stralen van die hemelse heerlijkheid niet konden verwerken (Handelingen 9:3-9). Juist daarom kon hij in 1 Timoteüs 6:16 spreken van “ontoegankelijk licht” als de plaats waar God woont en waar onze Heer Jezus Christus aan Zijn rechter(hand) gezeten is. Dat licht nu heeft *Jahweh* “gevormd”: de proporties gegeven van het licht zoals wij dat dagelijks waarnemen.
- Het derde Hebreeuwse werkwoord dat hier extra aandacht verdient, is *asá* (עָשָׂה), “maken”. Onder de paraplu van dit woord vallen de woorden *bara* en *jatsar*, “scheppen” en “vormen”. Het is ook bij Jesaja dat deze drie woorden, zoals in 45:7, in één adem genoemd worden (43:7 en 45:18).
- Waarom heet *Jahweh* “Maker van goed”? Over het woord “goed” (tov - טוֹב; agathos - ἀγαθός) valt meer te zeggen dan in het kadertje van deze toelichting past. Men kan de betekenis ervan samenvatten als: “goed” is alles wat strookt met Gods bedoelen. Toen iemand onze Heer aansprak met “goede leraar”, antwoordde Hij dat niemand goed is dan één: God (Lucas 18:18-19). “Goed” bestond reeds als eigenschap van God, omdat uitsluitend Hij exact weet hoe en waartoe alles moet leiden om uiteindelijk al Zijn schepselen aan Zijn hart te drukken. Het is dus uitgesloten zo “goed” als God te kunnen zijn. Daarom moest God “goed” voor de mensheid maken tot iets dat contrasteert met “kwaad” en het daarmee tot voor de mens begrijpelijke proporties terugbrengen.

Licht en duisternis, goed en kwaad⁴

- *Jahweh* openbaart Zich hier, bij monde van Jesaja, als Schepper en Maker van niet alleen “licht” en “goed” – zaken die ons zeer welgevallig zijn – maar ook van hun tegenhangers, “duisternis” en “kwaad” – zaken waarvan wij gruwen. Toch is dit feit al in de eerste hoofdstukken van Genesis te vinden, want nadat *Jahweh Elohim* de mens uit stof van de aardbodem gevormd had en leven ingeblazen, plantte Hij in de hof van Eden naast de boom van het leven en ook de boom van de kennis van goed en kwaad. Net als licht en duisternis al op de eerste dag van de *herscheping* van de wereld geschapen zijn, waren goed en kwaad ook reeds gemaakt, ook al hadden de eerste mensen daar nog geen kennis van.
- “Goed”, *tov*, strookt met Gods bedoelen, met Zijn plan. In de Schrift zijn talloze voorbeelden te vinden van “goede” daden waarmee men feitelijk zondigt en “kwade” daden waarmee men feitelijk “goed” handelt - alles precies zoals God had voorzien. Denk bijvoorbeeld aan de daden

⁴ De kwestie van goed en kwaad verdient vele malen meer aandacht dan het bestek van deze toelichting toelaat. Men vertilt zich al gauw aan dit probleem. Voor een uitvoerige studie moge dienen: *The Problem of Evil and The Judgments of God* van A.E. Knoch, waarvan ook de Duitse vertaling beschikbaar is: *Das Böse – Ursprung, Zweck und Ziel*.

van Jacob en aan de daden van de broers van Jozef en draagwijdte daarvan.

- Met “duisternis” is hier niet slechts natuurkundige duisternis bedoeld, maar alles wat verborgen is en het daglicht niet verdraagt. En met “kwaad” is hier niet slechts ellende en verdriet bedoeld, maar alles wat moreel verkeerd is en de mens van God doet vervreemden. Men mag aan Gods uitspraken geen beperkte uitleg geven, omdat men de draagwijdte ervan niet kan accepteren.

Vormer, Schepper en Maker

- Van *alles* is God de Vormer, Schepper en Maker! Daarmee rekent de Schrift af met het geloof in een god van het goede naast een god van het kwaad zoals men dat in vele, vele religies tegenkomt en zelfs ook bij christenen kan terugvinden. (Merk op dat hier “god” zonder hoofdletter is geschreven.) Zo wordt zelfs de Satan, de Tegenwerker, tot god van het kwaad verheven - alsof hij het leeuwendeel van de mensheid aan Gods liefde zou kunnen onttrekken! Dit bijgeloof in een god die het verkiest mensen te verdoemen, is in wezen een vorm van satansverering: men kent immers aan dat schepsel een triomf toe waarop het absoluut geen recht heeft en die het ook nimmer zal kunnen incasseren. Want ook deze vijand zal samen met al zijn trawanten door onze *Kurios* tot een voetbank voor Zijn voeten gemaakt worden (Psalm 99:5 en 110:1; Lucas 20:43; Handelingen 2:35; Hebreeën 1:13). Daarom zal God, de Vader, uiteindelijk alles in allen kunnen worden.
- Gods uitspraak in Jesaja 45:7 waarin God Vormer, Schepper en Maker wordt genoemd, rekent bovendien af met filosofieën zoals fatalisme (leer van een onvermijdelijk voorbeschikt noodlot), evolutionisme (geloof aan een geleidelijke ontwikkeling naar iets hogers en beters), pantheïsme (leer dat God en de wereld identiek zijn) en materialisme (leer dat de materie de enige begin- en eindoorzaak is van al wat bestaat). Daarvoor heeft God geen ruimte gelaten. Wie zich werkelijk bewust is van Wie en Wat de Zoon van God is en hoe de Vader door Hem alles uitwerkt, moet deze opvattingen wel als wind van leer afwijzen, als een grilligheid van mensen, als stelselmatig bewerkte dwalingen (zie Efeziërs 4:14).

De les van Jesaja 45:7

- Als wij Jesaja 45:7 lezen, is het van belang er goed van doordrongen te zijn dat, ook al staan de broertjes duisternis en kwaad haaks op Gods karakter, *alleen Hij* er de Schepper van is. Het zijn niet de producten van enig andere zelfstandige entiteit in het universum die erop uit is om God tegen te werken of zelfs te verdringen, zoals ons wordt wijsgemaakt in bijvoorbeeld allerlei mythen, sprookjes en sciencefiction.
- Besef dat God er ook uitdrukkelijk voor gekozen heeft om ook Satan, de Tegenwerker en Dooreenwerper, te scheppen teneinde de zonde, gedragen door het kwaad (zie bijvoorbeeld Genesis 39:9), in de schepping te introduceren en door de zonde de dood (Romeinen 5:12)! Het is dus onschriftuurlijk te beweren dat God het kwaad heeft toegelaten in plaats van het feit dat Hij er de Schepper van is. Satan is “Gods kettinghond” (Luther). Zonder kwaad zou er geen zonde zijn en zonder de zonde zou er geen dood en lijden zijn.
- Een klein maar indrukwekkend voorbeeld van hoe men vanuit een rotsvast vertrouwen op God tegenover goed en kwaad kan staan, is te vinden in Jeremia 42. Uit doodsangst voor de machtige vijand benaderen legeraanvoerders met al hun volk de profeet Jeremia. Zij vragen hem *Jahweh* te bidden voor een oplossing. Jeremia belooft dat te zullen doen en hun daarna recht voor z’n raap te zullen meedelen wat *Jahweh* gezegd heeft. Dat klinkt onheilspellend. Niettemin antwoorden de legeraanvoerders dat zij precies dat zullen doen wat *Jahweh* gezegd heeft, “hetzij goed (*tov*), hetzij kwaad (*ra*)” (Jeremia 42:6). Lees maar verder hoe verrassend het afloopt.
- *Jahweh*, en geen ander, creëerde het podium waarop Hij Zijn onvergelykelijke wijsheid en Zijn weergaloze liefde voor al Zijn schepselen ten volle openbaren zal en reeds geopenbaard heeft. Wanneer wij geen duisternis hadden gekend, zouden wij geen notie van licht hebben gehad en wanneer wij geen kwaad hadden gekend, zouden wij geen weet van het goede en Gods liefdevolle goedheid hebben gehad. Sterker nog: dan zouden wij geen benul hebben gehad van de alles overtreffende betekenis van onze Heer Jezus, de Christus!
- *Jahweh* openbaarde Zich aan de mensheid als Gods Zoon, onze Heer Jezus Christus. Jezus Christus had als zodanig leven in Zichzelf, maar gaf dat omwille van ons op! Hij werd omwille van ons tot zonde gemaakt (2 Korintiërs 5:21). God kent het leed dat de zonde teweegbrengt, want Hij is rijk aan barmhartigheid en heeft ons lief (Efeziërs 2:4). Jezus Christus heeft de dood in heel zijn verschrikking ervaren. “Want het rantsoen van zonde is de dood” (Romeinen 6:23). God was daarvan deelgenoot, omdat de Zoon en de Vader één zijn (Johannes 10:30). God leed met Zijn Zoon mee aan het kruis en liet daarmee aan de wereld zien hoeveel hartzeer Hij van het kwaad had. Door het offer van Zijn Zoon heeft God, de Vader, met kwaad en zonde

afgerekend en kwam er een radicaal keerpunt in de loop der eonen.

08 Druipt hemelen van boven af en de wolken regenen gerechtigheid neer; het land opent zich en brengt redding voort; en het zal ermee tezamen gerechtigheid voortbrengen.

Ik, Jahweh, Ik heb het geschapen!

Alles wat *Jahweh* in Zijn almacht geschapen heeft, zal uiteindelijk tot gerechtigheid en redding leiden. *Jahweh* roept het beeld op dat leden van een agrarische maatschappij in het Midden-Oosten enorm moet aanspreken: neerslag die het land vrucht doet voortbrengen en hongerdood uitsluit. Onze Heer riep eveneens dit beeld op toen Hij zei: “Gelukkig zij die hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden” (Matteüs 5:6).

Gerechtigheid en redding zijn Godsgeschenken die ook wij kennen, leden van de uitgeroepen gemeente die het lichaam van Christus is. Paulus schrijft in Romeinen 5:8-11 – “God staft echter Zijn liefde voor ons, omdat, toen wij nog zondaars waren, Christus voor ons stierf. Zoveel te meer dan, zullen wij, nu gerechtvaardigd in Zijn bloed, gered worden van de verontwaardiging! Want indien wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend waren door de dood van Zijn Zoon, zoveel te meer zullen wij, verzoend zijnde, gered worden in Zijn leven! Niet alleen zó echter, maar ook roemen wij in God door onze Heer Jezus Christus door Wie nu de verzoening verkregen. In Romeinen 6:11 schrijft hij – “Zo ook rekenen jullie jezelf inderdaad doden te zijn voor de zonde, maar levenden voor God in Christus Jezus, onze Heer!”

Zoals regen het land doet opleven en tot het dragen van vrucht brengt, zo heeft Gods liefde, bewezen in de kruisdood van Zijn Zoon, voor ons rechtvaardiging en verzoening bewerkt, en samen met Zijn opstanding ons redding en leven geschonken! Wat een alles te boven gaande genade!

09 Oei, zou het twisten met Zijn Vormer, handwerk van grond met zijn handwerksman? Zal klei tegen zijn vormer zeggen: 'Wat maak je?' En jouw werkstuk: 'Er zijn geen handen aan hem?'

Oei! is een zeer letterlijke vertaling van het Hebreeuwse woord waarmee de zin begint. In de gangbare 'nette' Bijbelvertalingen is dit wegvertaald. Het luidt evenwel een aantal vragen in, waarop God weliswaar geen antwoord verwacht, maar waarvan Hij weet dat mensen die in hun arrogantie en ongeloof voortdurend en in allerlei vormen spuien. Horen ook wij niet vaak mensen zeggen, als het over God gaat: “Ik kan niet geloven dat God zo iets enzovoort”. Alsof er een alternatief voor God zou bestaan! Zij negeren wat God nadrukkelijk stelt - “Ik *ben Jahweh* en er is geen ander; naast Mij geen *Elohim*” – en verheffen per saldo zichzelf tot goden die het wel even beter zouden doen.

Maar dan klinken de woorden van Jesaja 45:23-24 – “Bij Mijzelf heb ik gezworen, gerechtigheid is uitgegaan uit Mijn mond, een woord, en het zal niet terugkeren: want voor Mij zal alle knie zich buigen en alle tong zal zweren: ‘Slechts in *Jahweh*’ – zo zal men tot Mij zeggen – ‘is gerechtigheid en kracht’. Tot Hem zullen allen komen en zij zullen schaamrood zijn, allen die van woede branden tegen Hem.” Ja, tegen *Jahweh*, namelijk de Zoon in de vorm Gods en in Zijn hoedanigheid van opgestane en verheerlijkte Heer!

Een citaat uit de studie van A.E. Knoch over de brief aan de Filippenzen (2:9-10) luidt: “*Het is ‘tot verheerlijking van God, de Vader!*” Dat is het doel van alles en ook de sleutel tot het verstaan ervan. Christus daalde af in gehoorzaamheid om uiteindelijk God, Zijn Vader, te verheerlijken. Om dezelfde reden werd Hij ook verhoogd. En daarom zal iedere knie zich voor Hem buigen en alle tong van harte belijden dat Hij *Kurios* is. Dit verheft Hem niet alleen tot de hoogst denkbare positie, maar doet tegelijkertijd aan God de heerlijkheid toekomen waarop Hij recht heeft. Het gaat hier om God als Vader, niet als Schepper of als Rechter. De naam Jezus duidt God als Redder aan en is als zodanig al tot verheerlijking van de Vader. Hier geldt geen enkele beperking meer, maar louter liefde. Zij die Hem als Redder aanbidden en Hem *Kurios* noemen, worden Gods kinderen en geven Hem heerlijkheid.”

Gods kinderen, door Hem tot geloof verwekt, zijn zich maar al te goed ervan bewust dat Hij hun Vormer is en dat zij in hun leven door Hem gekneed zijn tot werkstukken die geschikt zijn om te midden van de hemelingen Zijn veelkleurige wijsheid te tonen en Hem zó te verheerlijken. Er is dan ook niets in ons leven of het heeft een door God gestelde bedoeling. Zo heeft *alles* zijn zin, omdat het ons nader tot God brengt. Wij zullen deze wetenschap in de tijden die komen hard nodig hebben!

Het is zoals de apostel Paulus in de brief aan de Romeinen (5:1-5) ons op het hart bindt: “Gerechtvaardigd dan uit geloof mogen wij vrede hebben naar God toe door onze Heer Jezus

Christus, door Wie wij ook de toegang hebben, door geloof, tot deze genade waarin wij staan, en wij mogen roemen op basis van de verwachting van de heerlijkheid van God. Niet alleen daarin echter, maar wij mogen roemen ook in de verdrukkingen, ziende dat de verdrukking volharding uitwerkt, volharding nu beproefdheid, de beproefdheid nu verwachting. De verwachting echter beschaamt niet, omdat de liefde van God in onze harten uitgegoten is, door de heilige geest die ons gegeven is.”

NAWOORD

“Ik ben *Jahweh* en er is geen ander; naast Mij geen *Elohim!*” Het is Gods almacht die in liefde Zijn volk keer op keer uit benarde omstandigheden gered heeft en dat in de toekomst zal blijven doen. Het is Gods almacht die “in overeenstemming met het voornemen van de eonen, dat Hij uitvoert in Christus Jezus, onze Heer” (Efeziërs 3:11) alles op de juiste weg en plaats brengt opdat Hij uiteindelijk *alles in allen* zal worden!

Hem nu Die oneindig veel meer kan doen boven alles wat wij verzoeken of bevatten,
in overeenstemming met de kracht die in ons werkzaam is,
Hem zij de heerlijkheid in de uitgeroepen gemeente
en in Christus Jezus in alle generaties van de eon der eonen! Amen!
(Efeziërs 3:20-21)

=====